

Väikehanke dokumendi lisa

Tehniline kirjeldus

1. Eesmärk

1.1. Lepingu esemeks on küberturvalisuse õppuse korraldamine ja läbiviimine, sealhulgas sisaldab see:

1.1.1. küberturvalisuse õppuse stsenaariumi täiendamist seotud osapooltega,

1.1.2. osapoolte kokku kutsumist ja infovahetust õppuse korralduse osas,

1.1.3. õppuse korraldamist (sh ruumi rent, toitlustus ja inventar) ja läbiviimist,

1.1.4. õppuse retrospektiivi korraldamist, võimelünkade koondamist ja parendusettepanekute koostamist,

1.1.5. õppuse retrospektiivi tulemuste süstematiseerimist, dokumenteerimist ja osalejatele jagamist.

1.2. Pakkuja on professionaalne, paindlik ja õppuse õnnestumise nimel kaasamõtlev ja hankijat nõustav partner. Õppuse detailid esitatakse ja kinnitatakse koostöös Hankijaga. Pakkuja vastutab õppuse projektijuhtimise, osalejate kaasamise, meeskonna juhtimise, tegevuskava ja eelarve koostamise ja järgmise, vajalike teenuste organiseerimise ja muu olulise eest, mis on õppuse korraldamiseks ja läbiviimiseks vajalik;

1.3. Lepingu eesmärk on tellida küberturvalisuse õppus, mille kaudu testitakse asutuste küberturbealast valmisolekut, reageerimisvõimekust ja koostöövõimet erinevate osapoolte vahel küberintsidendi ja selle eskaleerimise korral. Õppus peab olema läbimõeldud, sisaldama realistlikke stsenaariumeid ning hõlmama nii tehnilisi kui ka organisatsioonilisi aspekte.

1.4. Õppuse eesmärgid:

1.4.1. Tuvastada ja hinnata asutuste protsesse, reageerimisvõimekust, infovahetust ja olukorrateadlikkust küberintsidendi korral.

1.4.2. Testida sisemisi protseduure, juhendeid, rolle, vastutusi, infovahetust ja kommunikatsioonikanaleid.

1.4.3. Harjutada asutuste sisemist ja partnerite vahelist koostööd ja otsustusprotsesse.

1.4.4. Tõsta osalejate teadlikkust küberohtudest ja nende mõjust asutustele, ühiskonnale ja riigis tervikuna.

1.4.5. Anda tagasisidet ja soovitusi protsesside ja küberturbe parendamiseks.

1.5. Õppus on ühepäevane ning on suunatud asutuste küberturvalisuse eest vastutavatele juhtidele ja spetsialistidele, kes on füüsiliselt üksteisest eraldatud.

1.6. Õppusele järgneb neljatunnine tagasiside ja arutelu kohtumine, mille eesmärk on saadud kogemuste ja teadmiste kinnistamine.

2. Õppus

2.1. Teenuse pakkuja koostab ja viib läbi õppuse, pakub välja oma parimast kogemusest lähtuva ja põhjendatud metoodika, tagab õppuse sujuva tehnilise ja sisulise läbiviimise, dokumenteerib õppuse käiku ja analüüsib toimuvat, esitab lõpparuande koos soovitustega ning tutvustab tulemusi.

2.2. Õppus peab sisaldama:

- 2.2.1. Õppuse disainimist, juhtimist ja korraldamist, sh õppuse korraldajad ja mängijad ei tohi olla samad isikud.
- 2.2.2. Osalejate kaasamist, informeerimist ja kutsumist (toimumiskoht, päevakava, rolli kirjeldused osalejatele, ootused ja ettevalmistav juhendmaterjal jne);
- 2.2.3. Reaalajas või fiktiivse ajajoonega läbimängu vastavalt kokkulepitud stsenaariumile;
- 2.2.4. Intsidendi eskaleerimist ja sellele reageerimist eri tasanditel (tehniline ja juhtkonna tase, partneritega);
- 2.2.5. Osalejate aktiivset tegevust, otsuste langetamist ja dokumenteerimist;
- 2.2.6. Osalejate teenuse toimepidevuse plaanide, asutus(t)e kriisiplaanide ja vajadusel ka hädaolukorra plaani(de) testimist;
- 2.2.7. Ühtse olukorrapildi loomist ja kriisikommunikatsiooni, sh kommunikatsioonikanalite testimist;
- 2.2.8. Vastumängu ning selleks vajalikke tegevusi (keskkonnad, valeinfo süstid, killustatud info jagamine jne);
- 2.2.9. Ülevaadet kriisiolukorra lahendamise meetmete, alternatiivide, abivajaduste ja eskaleerimise kohta;
- 2.2.10. Õppuse tagasiside koondamist, võimelünkade tuvastamist ja parandusettepanekute koostamist;
- 2.2.11. Kirjaliku lõpparuande koostamist, mis sisaldab õppetunde, tuvastatud kitsaskohti ja soovitusi parendamiseks;
- 2.2.12. Tagasiside kohtumist, mille raames tutvustatakse lõpparuannet.
- 2.3. Õppusel osalejate arv on kuni 30 inimest, täpne osalejate arv selgub õppuse eesmärkidest lähtuvalt planeerimise ajal;
- 2.4. Hankija esitab üldise stsenaariumi ning ootused õpiväljunditele. Teenuse pakkuja täiendab ja disainib õppuse kontseptsiooni, sh eesmärgid, õppuse ülesehituse, stsenaarium(id) ja tegevuskava. Kontseptsiooni ja õppuse ülesehitust täiendatakse osaleja asutuste soovidest lähtuvalt ja kooskõlastatakse hankijaga lepingu täitmise käigus;
- 2.5. Teenuse pakkuja lõpparuanne sisaldab õppuse käiku ja stsenaariumeid, osalejate tegevuste ülevaadet, tuvastatud kitsaskohad ja tugevused, parandusettepanekud ja soovitusel, muud olulist: raportid, logi, märkmed.
- 2.6. Õppuse päev kestab soovitatavalt 8h+ pausid. Tagasiside kohtumine keskendub õppuse tagasisidele ja kestab soovitatavalt 4h+pausid;
- 2.7. Õppuse tulemusena on:
 - 2.7.1. Juhtidel on selge arusaam oma rollist ja vastutusest, küberintsidendi juhtimise efektiivsusest, otsustusprotsesside kiirusest ja kvaliteedist. Juhtidel on selge, kuidas reageerida õppuse stsenaariumile, tekitada ühtne olukorrapilt ja teha vajalikke otsuseid turvameetmete rakendamiseks või intsidendi eskaleerimiseks;
 - 2.7.2. Spetsialistidel on võimalus harjutada asutuses kehtivaid protsesse, protseduure ja toimepidevuse plaane struktureeritud viisil reageerimaks stsenaariumis esitatud infole. Õpivad esitama täpsustavaid küsimusi ja andma sisulist tagasisidet, mis toetab juhtide otsustusprotsessi ja ühist reageerimisvõimet;
 - 2.7.3. Stsenaarium aitab osalejatel kogeda erinevaid võimalikke olukordi ja tööprotsesse. Nende harjutuste käigus tuvastatakse kitsaskohti ja tugevusi olemasolevates protsessides,

töökorralduses ja dokumentatsioonis (juhendid, plaanid), mis võivad takistada intsidendi/olukorra sujuvat ja tõhusat lahendamist ja info vahetamist;

2.7.4. Koostatakse koondatud soovitusel ja ettepanekud, kuidas täiustada ja parandada praegu kehtivaid plaane, juhiseid ja protseduure. Parenduste soovitusel põhinevad nii läbimängitud stsenaariumitest saadud kogemustel kui ka osalejate tagasisidel;

3. Tagasiside ja arutelu kohtumine

3.1. Pakkuja koostab põhjaliku lõpparuande, mis sisaldab õppusepäeva analüüsi ja edastab selle hankijale enne tagasiside kohtumise toimumist;

3.2. Tagasiside ja arutelu kohtumise päevakava tuleb kooskõlastada hankijaga hiljemalt 5 tööpäeva enne kohtumise toimumist;

3.3. Tagasiside ja arutelu kohtumisel käsitletakse õppuselt saadud põhilisi õpikohti, häid näiteid ja parendussoovitusi. Lisaks toob pakkuja välja parimaid praktikaid ja näiteid päriselust, mille taustal saavad õppusel osalejad oma kogemust jagada;

3.4. Pakkuja salvestab tagasiside kohtumise ning edastab selle hankijale 10 tööpäeva jooksul, peale tagasiside kohtumise toimumist.

4. Õppuse stsenaarium

4.1. Õppuse stsenaariumi koostab pakkuja, lähtudes järgmistest põhimõtetest:

4.1.1. Õppus peab olema praktiline, simuleerides tegelikku olukorda. Osalejad peavad realselt läbi mängima küberintsidendi lahendamist, selle eskaleerimist, tagama olukorrateadlikkust eri etappides ning tegema kriisikommunikatsiooni;

4.1.2. Olukord peab olema tõendavalt realistlik, toetudes eelnevatele analoogsetele intsidendi- ja kriisijuhtumitele, osalejate vajadustele või eksperthinnangutele;

4.1.3. Stsenaarium peab kirjeldama vähemalt 5 peamist sündmust, sealhulgas küberintsidendi lahendamist, eskalatsiooni asutusesiseseks kriisiks, elutähtsa teenuse katkestust ja riigiüleseks hädaolukorraks.

4.1.4. Stsenaarium peab sisaldama lahenduste otsimist, kommunikatsiooni, tavaolukorra, sh teenuste toimimise, taastamist.

4.1.5. Stsenaarium peab sisaldama konkreetseid tegevusülesandeid osalejatele, et testida nende valmisolekut, arusaama oma tegevustest, tegevuste prioriteetsusest ja oskustest:

4.1.5.1. Juhtimisstruktuur: testitakse rolle ning teadmini oma vastutusel olevatest tegevustest, sh otsustuspädevust;

4.1.5.2. Sidepidamine, tegevuste koordineerimine ja infoliikumine: testitakse infovahetust, info valideerimist, kommunikatsiooni ja kaasamist oma asutuse sees, seotud haldusala asutustele ja partnerasutustele, sõnumeid nii juhtidele kui ka tehnilisele meeskonnale (nt süsteemiadministraatorid, teenusehaldurid);

4.1.5.3. Teavitamine ja meediakajastus: osalejad peavad koostama ametlikke sõnumeid mõjutatud osapooltele (avalikkus, partnerid, kliendid), kirjeldama oma meediategevusi;

4.2. Õppuse stsenaarium peab sisaldama järgmisi elemente:

4.2.1. Ühe olulise Sotsiaalministeeriumi allasutuse hallatava infosüsteemi töö osaline ja täielik katkemine, mis mõjutab x arvu inimestele elutähtsa teenuse osutamist;

4.2.2. Sidepidamisvõimaluste (ajutine) katkemine, sh interneti ühendusega soetud probleemid;

4.2.3. Digitaalsete kanalite (sh sotsiaalmeedia) hindamine ja alternatiivide leidmine, kui need ei tööta;

4.2.4. Suhtlus oma asutuse sees, haldusala sees, partnerasutustega, avalikkuse ja meediaga;

4.3. Õppuse lõpus toimub struktureeritud *debriefing*, kus osalejad saavad analüüsida oma otsuseid, õppida tehtud vigadest ja täiustada oma kriisikommunikatsiooni oskusi;

4.4. Lõplik stsenaarium kooskõlastatakse enne õppuse toimumist hankijaga.

5. Pakkuja ülesanded

5.1. Osalejate informeerimine;

5.2. Õppuse tehniline korraldamine;

5.3. Õppuseks sobilike ruumide valik ja broneerimine õppuse korraldamiseks;

5.4. Lõunasöökide ja kohvipauside kokkuleppimine ja tellimine vastavalt osalejate arvule;

5.5. Kohapealse sujuva korralduse tagamine koos vajaliku tööjõu ja tehnikaga (presentatsioonid, koolitusmaterjalid, ülekanne)

5.6. Ettekannetest ja lauaõppusest tehtud peamiste järelduste üleskirjutamine (protokollimine) ja analüüsi koostamine;

5.7. Õppuse ja tagasiside kohtumise (jätkukoolituse) korraldamine;

5.8. Materjalide välja töötamine, koostamine ja kõikidele osalejatele jagamine;

5.9. Täpse päevakava väljatöötamine sõltuvalt pakutud lahendusele;

5.10. Pakkuja teavitab lepingu täitmisel perioodil 2025–2026 avalikkust ja õppusel osalejaid tegevuste rahastamise allikast, viidates kõnes ja tekstis, et õppust on rahastanud Euroopa Liit taasterahastu NextGenerationEU vahenditest ning kasutades objektide ja avalikkusele suunatud esemete ja dokumentide märgistamisel logo Euroopa Liidu embleemi koos tekstiga „Rahastanud Euroopa Liit – NextGenerationEU“;

5.11. Teavituse korraldamisel järgitakse Vabariigi Valitsuse 29.11.2021. a määruse nr 108 “Taaste- ja vastupidavuskava elluviimise korraldus ja toetuse andmise üldtingimused” §-s 12 sätestatud nõudeid. Logofailid ja plakatigeneraator on kättesaadavad veebilehelt: www.rtk.ee/toetused-ja-taotlemine/taaste-ja-vastupidavusrahastu-rrf/rrf-teavitusreeglid.

6. Õppuse toimumisaeg ja -koht

6.1. Õppusepäev ja tagasiside päev peavad olema toimunud hiljemalt 27.02.2026, eelistatult toimuks õppusepäev 2026 jaanuaris;

6.2. Täpne õppusepäeva toimumisaeg peab olema hankijaga kooskõlastatud;

6.3. Õppuse toimumise asukoht on Tallinn, Harjumaa;

7. Nõuded õppuseruumidele

7.1. Ruumid vähemalt 30-le inimesele, vajadusel gruppide, näiteks juhtide ja spetsialistide eraldamiseks lisaruumid;

7.2. Püsiv ja turvaline Wi-Fi ühendus osalejatele;

7.3. Esitlus- ja helitehnika (videoprojektor, ekraan esitlemiseks, kõlarid, esitluspult, videokonverentsi seade) koos vajaminevate ühenduskaablitega (sh HDMI, USB-C)

7.4. Mugavad (pehme istumisasutus) toolid seljatoega;

7.5. Pabertahvel ja markerid;

- 7.6. Töötav ventilatsioon;
- 7.7. Ruum on ilmastikukindel, sõltumata ilmast soe ning vajadusel köetav;
- 7.8. Ruumis peab olema võimalus istuda (kirjutus)laua taga ning ruumis liikuda;
- 7.9. Ruumi lähedal tualettruumi olemasolu;
- 7.10. Hea ühenduvus ja ligipääs jalgsi, auto- ja ühistranspordiga. Peab olema piisav arv parkimiskohti kuni 10-minutilise jalutuskäigu kaugusel õppuse ruumide asukohast;

8. Pakkumus

- 8.1. Hankel osalemiseks esitab pakkuja õppusepäeva korralduse teenuse pakkumuse, mille koostamisel on arvesse võetud selles tehnilises kirjelduses väljatoodud tehnilisi nõudeid. Pakkumuse eesmärgiks on tagada pakkumuste võrreldavus. Hinnad näidispakkumuses tuleb esitada eurodes ja käibemaksuta;
- 8.2. Pakkumus tuleb edastada väikehanke dokumentides ette nähtud vormil;